

GEORGE GERSHWIN

Gershwin at the Keyboard

IVAR ANTON
WAAGAARD
PIANO

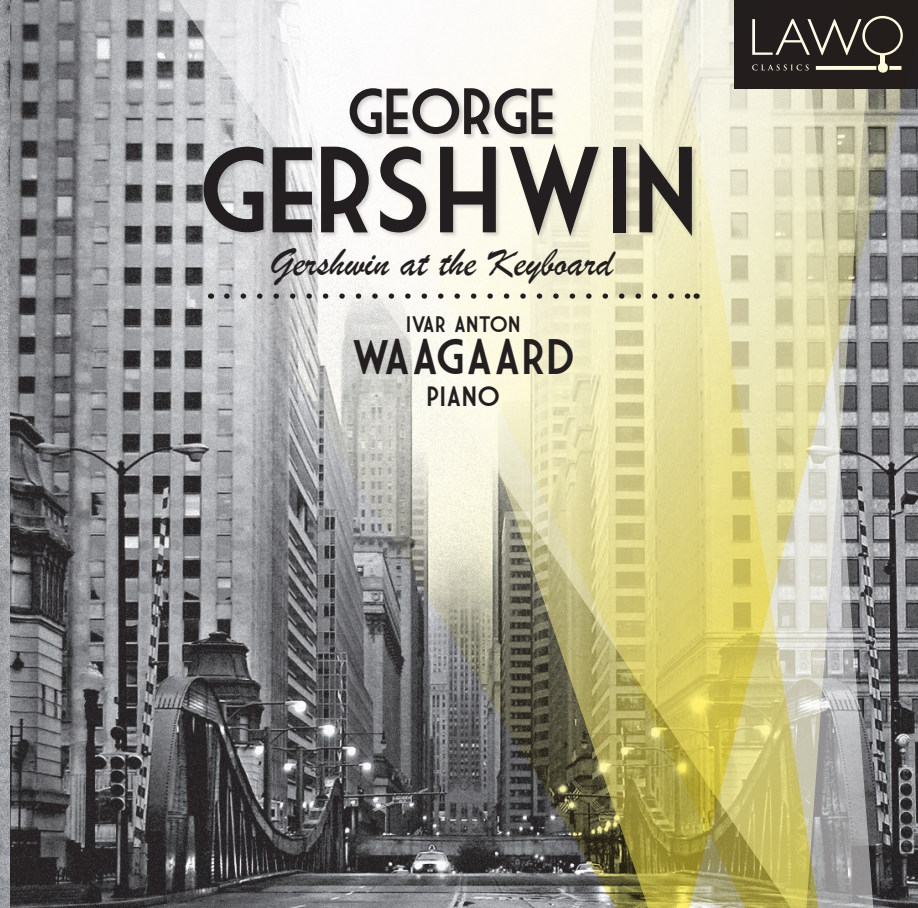
- 01 / *Swanee* 00:49
- 02 / *Nobody but You* 00:56
- 03 / *I'll Build a Stairway
to Paradise* 00:37
- 04 / *Do It Again* 01:28
- 05 / *Fascinating Rhythm* 00:57
- 06 / *Oh, Lady Be Good!* 01:07
- 07 / *Somebody Loves Me* 01:07
- 08 / *Sweet and Low Down* 01:07
- 09 / *That Certain Feeling* 01:18
- 10 / *The Man I Love* 02:07
- 11 / *Clap Yo' Hands* 00:56
- 12 / *Do Do Do* 01:03
- 13 / *My One and Only* 00:53
- 14 / *'S Wonderful* 01:01

- 15 / *Strike Up the Band* 01:03
- 16 / *Liza* 02:40
- 17 / *I Got Rhythm* 01:18
- 18 / *Who Cares* 01:24
- 19 / *Rhapsody in Blue* 15:31
- 20 / *Rialto Ripples* 02:11
(George Gershwin and Will Donaldson)
- 21 / *Impromptu in Two Keys* 01:23
- 22 / *Prelude no. 1* 01:27
- 23 / *Prelude no. 2 Blue Lullaby* 02:45
- 24 / *Prelude no. 3 Spanish Prelude* 01:09
- 25 / *Prelude Melody no. 17* 01:58
- 26 / *Prelude Rubato* 01:06
- 27 / *Prelude Novelette in Fourths* 02:58
- 28 / *Jasbo Brown Blues* 03:00
- 29 / *Merry Andrew* 01:31
- 30 / *Three-Quarter Blues* 00:46
- 31 / *Promenade* 02:58
- 32 / *Two Waltzes in C* 04:34

GEORGE GERSHWIN

Gershwin at the Keyboard

IVAR ANTON
WAAGAARD
PIANO

Gershwin OG PIANOET

Da komponisten Maurice Ravel under et New York-besøk i 1928 hørte Gershwin fremføre *Rhapsody in Blue* ved en privat mottagelse hjemme hos sangerinnen Eva Gauthier, ble han målløs. «Det som forbløffet Ravel, var hvor ubesværet George håndterte de mest formidable tekniske vanskeligheter, hans talent for å veve sammen kompliserte rytmiske mønstre og hans melodiske begavelse», skrev kveldens vertinne senere. Denne opplevelsen ble for Ravel en viktig inspirasjon til *Klaverkonsert i G-dur*.

Ravel var så visst ikke alene om å bli blendet av Gershwins spill. Noen få år tidligere var orkesterlederen Paul Whiteman til stede på en romansekoncert i Aeolian Hall, hvor den samme Eva Gauthier, som var en anerkjent klassisk mezzosopran, vakte furor ved å mikse et program bestående av Bellini, Purcell, Bartók og Schönberg med en avdeling

sanger av George Gershwin, Jerome Kern og Irving Berlin. Noe slikt var egentlig helt uhørt, men Gershwin akkompagnerte denne avdelingen med et klaverspill så suverent, elegant og oppfinnsomt at publikum var over seg av begeistring. Paul Whiteman bestemte seg straks for å bestille en «jazz concerto» av den unge virtuosen som han så vidt kjente til fra før som en lovende Broadway-komponist. Whiteman ville bruke Aeolian Hall til en konsert med sitt eget orkester, og Gershwins nye stykke skulle være kronen på verket.

Resultatet av dette møtet ble *Rhapsody in Blue*, som ble en braksuksess og nærmest over natten fikk enorm betydning for både Gershwins og Whitemans videre karriere. Gershwin ble den selvskrevne solist i *Rhapsody*, og fra 1925 i *Concerto in F*, rundt på konsertarenaene i årene som kom. Og det var som pianist han høstet den mest unisone anerkjennelse; tungvek-

tere som Rachmaninov, Josef Hoffmann, Sergej Koussevitzky, Fritz Reiner, Jascha Heifetz, Bartók, Schönberg og som nevnt Ravel var alle fulle av lovord over utøveren Gershwin.

Spillet hans hadde utvilsomt en vitalitet og rytmisk snert som måtte begeistre. Det var utviklet gjennom en kombinasjon av flere års klassiske studier, et opplagt talent for improvisasjon og gehørspill og en tidlig dragning mot mangfoldet i New Yorks musikkliv, ikke minst jazzklubbene i Harlem, hvor stride-pianister som James P. Johnson, Luckey Roberts og etter hvert Fats Waller utfoldet seg.

Fra tidlig i tenårene går Gershwin på alt han kan få med seg av klassiske konserter, bl.a. Leopold Godowsky og Josef Hoffmann, han hører operetter av Gilbert og Sullivan, show på Broadway, tango, cubanske rytmer, jiddisch musikkteater, jazz i Harlem, listen er lang.

Gershwin skriver senere om sine ungdomsår: «Jeg gikk på konserter og lyttet, ikke bare med ørene, men med nervene, sinnet, hjertet. Jeg lyttet med så stort alvor at jeg ble fullstendig gjennomtrukket av musikken. Så gikk jeg hjem og lyttet i hukommelsen. Jeg satte meg deretter ved pianoet og gjentok temaene.»

Slik absorberer altså den unge Gershwin sine musikkopplevelser. Alt han hører, prøver han å gjenskape på pianoet. Ut av dette finner

Gershwin sin spillestil, sin stemme, i løpet av bare åtte år. Så sent som tolv år gammel begynner han å spille piano, og allerede som tjuetåring begynner han for alvor å gjøre seg gjeldende på Broadway. Da har han allerede i noen år tjent penger som «song plugger» på Remick forlag, hvor han spiller tidens slagere og underholdningsmusikk for kundene. Han finner mange av melodiene kjedelige og banale, så han lar egne variasjoner og påfunn trille ut, både rytmer og harmoniseringer blir umiskjennelig gershwinske.

Gershwin slapp aldri tak i klaveret lenge av gangen. Det var ikke bare til konsertbruk eller til å komponere på; han elsket å spille for folk i selskap, på huskonserter, klubber – i enhver sosial sammenheng hvor det fantes et piano. Her prøvde han ut nye ideer og komposisjoner og parafraserte kjente slagere. Det ble sagt at dette var Gershwins måte å konversere på, og at han mistrivdes i sosiale situasjoner hvis han ikke fikk sitte og spille. Han kunne holde på i timevis og kuppe hele selskapet med pianospill, men folk var henrykt. Han var alltid etterspurt i New Yorks kunstner- og selskabetliv. Det gikk gjetord om «gershwiniadene», og i 1928 oppfordret forlaget Random House Gershwin til å gi ut en samling av de mest populære melodiene sine «sånn som han spilte dem». Resultatet ble *The Gershwin Songbook (Gershwin at the Keyboard)*, som innleder denne cd-en.

.....

Gershwin at the Keyboard

(1932)

Opprinnelig utgitt med tittelen *George Gershwin's Song-Book*. Samlingen inneholder 18 av komponistens mest populære sanger fra show og musikal i arrangement for piano solo, lagt tett opp til Gershwins egen spillestil. Den fikk en varm mottagelse av utøvere så vel som kritikere. Her fikk skolerte og profesjonelle pianister noe å bryne seg på i repertoar som tidligere bare var gitt ut i enkle sang- og klaverarrangementer beregnet på «little girls with small hands», som Gershwin selv bemerker i forordet. Han gir samme sted en treffsikker «brukerveiledning» til den klassisk skolerte pianist om klaverbehandling ved utførelse av «American popular music»:

Før å spille amerikansk populærmusikk mest mulig stilriktig, må man gardere seg mot den naturlige tendensen til gjennomgående bruk av legatope-

dal. Våre studier av de store romantiske komponister har lært oss å etterstrebe en god legato, mens amerikansk populærmusikk etterspør stakka- to, aksentuerte, «snappende» anslag. De fleste pianister med klassisk skolerung kommer sørgelig til kort når de skal tolke f.eks «St. Louis Blues» av W.C. Handy, fordi de bruker pedal og fraserung tilpasset Chopin. Den romantiske spillestil er utmerket i en sentimental ballade, men faller igjennom i et stykke basert på strikt rytmisk puls.

Selv om Gershwins klaverstykker i tonespråket står nær den amerikanske underholdningsmusikken, hvor han selv var en ledende skikkelse, har de også form- og komposisjonsmessige trekk som minner om småstykkene til komponister som Poulenc og Prokofjev.

Rhapsody in Blue

(1924)

Gershwins absolutte gjennombrudd som komponist. Han hadde tidligere markert seg

som en fremragende utøver, Broadway-komponist og opphavsmann til millionsegeren «Swanee». Med *Rhapsody* tok han steget inn i elitedivisjonen i amerikansk musikkliv og ble et internasjonalt navn.

Gershwin spilte inn *Rhapsody* på gramofon to ganger med Paul Whitemans orkester. Han spilte også inn en interessant soloversjon på pianorull. Innen kort tid ble en noe avkortet soloversjon utgitt på noter, arrangert av Vernon Duke. Den ble umåtelig populær, også blant virtuoser som for eksempel Vladimir Horowitz, og var praktisk talt enerådende til utpå 1990-tallet.

Soloversjonen på denne cd-en bygger hovedsakelig på Vernon Dukes versjon, men har også hentet materiale fra Alicia Zizzos utgave på Warner fra 1996, som er en omfattende rekonstruksjon basert på Gershwins komplette, originale manuskript.

Rialto Ripples

(1916)

Gershwins tidligste bevarte komposisjon, skrevet i sam-

arbeid med Will Donaldson. Dette er en ragtime som er tydelig påvirket av datidens Harlem-pianister, som James P. Johnson og Luckey Roberts, med et tema som leker seg så vidt med Griegs a-moll-konsert. Å leke med klassiske temaer var ikke uvanlig; en av Gershwins tidlige sanger bar tittelen «Ragging the Träumerei».

Impromptu in Two Keys

(1929)

Opprinnelig «Yellow Blues» fra en ufullført musikal *East is West*. Med et enkelt bluestema i D-dur lagt oppå et akkompagnement i Ess-dur skapes en original tonalitet.

Merry Andrew, Three Quarter Blues og Promenade

(1937)

Alle tre utgitt etter Gershwins død. «Promenade» het opprinnelig «Walkin' the Dog» og er filmmusikk fra Gershwins

Hollywood-karriere mot slutten av livet. Filmens navn var *Shall We Dance?* Musikken er akkompagnement til en tur med hunden i filmen og lener seg tydelig på Fats Wallers «Ain't Misbehavin'».

Jasbo Brown Blues

(1934)

Pianosolo fra åpningsscenen til *Porgy and Bess*.

Seks Preludier

(1927)

I 1927 utkom *Three Preludes*, Gershwins mest kjente stykker for solo klaver og i dag en hjørnestein i amerikansk klaverlitteratur. Mindre kjent er det at disse tre visstnok skulle inngå i en planlagt samling på 24 preludier i tradisjonen etter Bach, Chopin og Debussy, ifølge enkelte kilder under navnet «The Melting Pot», Smeltedigelen.

Gershwin fikk uansett aldri tid til å realisere en slik visjon. På 90-tallet ble det likevel publisert tre til da ukjente preludier,

sammen med reviderte versjoner av de tre kjente preludiene, som da fikk mindre innslag av «klassiske» foredragstegn og temposkifter enn i 1927-utgaven.

Et av de «glemte» preludiene, «Novelette in Fourths», ble skrevet i 1919 og er stilistisk sett et ekko av Debussys «Golliwogg's Cakewalk», mens et annet, «Rubato», har en B-del som leder tankene mot Chopin. «Melody No. 17» er en rolig bluespreget melodi.

Two Waltzes in C

(1933)

Scenemusikk fra *Pardon My English*, opprinnelig for to pianister i orkestergraven. Da «Two Waltzes» ble utgitt for solo klaver i 1971, måtte man gi slipp på den opprinnelige tittelen, «Tonight», som var blitt brukt av Bernstein i *West Side Story*.

.....

IVAR ANTON WAAGAARD PIANO

.....

Ivar Anton Waagaard er førsteamanuensis i akkompagnement ved Norges musikkhøgskole. Han har turnert over hele Norge, i flere europeiske land og i USA, med bl.a. sangerne Solveig Kringlebotn og Anne Lise Berntsen og munnsplilleren Sigmund Groven. Han har opptrådt flere ganger på Festspillene i Bergen og ellers på Nordlysfestivalen, Oslo kammermusikkfestival, Vestfoldfestspillene, Vinterfestspillene på Røros, Olavsfestdagene, Kristiansund operafestuke, Trondheim kammermusikkfestival, Festspillene i Harstad og Nordland musikkfestuke.

På Euridice har Waagaard spilt inn to cd-er med sangeren Svein Bjørkøy: *Sanger av Øystein Sommerfeldt* og *David Monrad Johansen: Samtlige sanger*. På Grappa kom i 2009 cd-en *Over the Piano – American Cabaret Songs* med Tora Augestad, og en cd med norsk musikk for to klaver med pianisten Jorunn Marie Bratlie blir utgitt i 2011.

Fra 1995 til 2007 var Waagaard fast akkompagnatør på Dronning Sonjas internasjonale musikkonkurranse, og han har vært repetitør ved Statens operahøgskole, Statens teaterhøgskole og Den Norske Opera.

Han har spilt konserter med Ole Edvard Antonsen, Arve Tellefsen, Truls Mørk, Aage Kvalbein, Randi Stene, Elizabeth Norberg-Schulz, Per Vollestad og Isa Gericke. Han har deltatt i et hundretalls radio- og tv-innspillinger, flere titalls plateinnspillinger samt innspillinger av musikk til filmer, radioteater og tv-teater, og han har vært orkesterpianist i KORK en rekke ganger.

Waagaard har stor genrebredde. Han har vært pianist ved både musikaler, kabareter, revyer og annet musikkteater, og holdt konserter med artister som Mari Maurstad, Hildegun Riise, Kari Bremnes, Lars Klevstrand, Geirr Lystrup, Olle Adolphson, Maj Britt Andersen, Inger Lise Rypdal og Jannike Kruse.

Gershwin AND THE PIANO

.....

When composer Maurice Ravel, during a visit to New York in 1928, heard George Gershwin perform *Rhapsody in Blue* at a private reception held in the home of singer Eva Gauthier, he was speechless. In the words of the hostess that evening: "The thing that astonished Ravel was the facility with which George scaled the most formidable technical difficulties, his genius for weaving complicated rhythms, and his great gift of melody." For Ravel, this experience became an important inspiration for his *Piano Concerto in G Major*.

Ravel was not alone in having been dazzled by Gershwin's playing. Not many years earlier, orchestra leader Paul Whiteman had been at a song recital at Aeolian Hall, where the same Eva Gauthier, a respected classical mezzo-soprano, had caused a furor by presenting a programme of Bellini, Purcell, Bartok, and Schönberg, together with songs by George Gershwin, Jerome Kern, and Irving Berlin. Such a thing was unheard of, but Gershwin

accompanied that part of the recital, and his piano playing was so brilliant, elegant, and inventive that the audience was beside itself with enthusiasm. Paul Whiteman decided right there and then to commission a jazz concerto by the young virtuoso, whom he barely knew as a promising Broadway composer. Whiteman wanted to have his own orchestra perform at Aeolian Hall with Gershwin's new work as the concert's crowning moment.

This meeting resulted in Gershwin's *Rhapsody in Blue*, which was a resounding success and virtually overnight had an immense influence on the future careers of both Gershwin and Whiteman. During concert hall performances in the years that followed, Gershwin was the obvious choice as soloist for "*Rhapsody*", and, from 1925, for his "*Concerto in F*". And it was as pianist that he gained the most unanimous recognition. Major names in classical music including Sergei Rachmaninoff, Josef Hoffmann, Sergei Soussevitky, Fritz Reiner,

Jascha Heifetz, Béla Bartok, Arnold Schoenberg, and, as noted earlier, Ravel, all had nothing but praise for Gershwin the performer.

There was doubtless an infectious vitality and rhythmic energy in his playing, developed through a combination of his classical studies, his talent for improvisation and playing by ear, and his early attraction to the diversity of New York's musical life, not least the jazz clubs in Harlem, where stride pianists such as James P. Johnson and Luckey Roberts, and later Fats Waller, developed their styles.

Already in his early teenage years Gershwin attended all the classical concerts he could, including performances of Leopold Godowsky and Josef Hoffman. He saw operettas of Gilbert and Sullivan, took in Broadway shows, listened to tango, Cuban rhythms, Yiddish musical theatre, Harlem jazz—the list is long.

Recalling the years of his youth, Gershwin wrote: "I had gone to concerts and listened not only with my ears, but with my nerves, my mind, my heart. I had listened so earnestly that I became saturated with the music. Then I went home and listened in memory. I sat at the piano and repeated the motifs."

Gershwin fully absorbed his musical experiences, always trying to recreate them on the piano. In this way he found his style of playing, his own voice, over the course of a

few years from the time he began playing the piano as a twelve-year-old until he caught the attention of Broadway at age twenty. During this time he also earned money as a song plugger for Remick Publishing Company, playing show music and the hits of the day for its customers. Finding many of the melodies monotonous and banal, he continually added his own variations and ideas, so that both the rhythms and harmonizations became unmistakably Gershwin-esque.

Gershwin was never away from the piano for very long at a time. In addition to playing it on stage and while composing, he also loved to entertain informally at parties, house concerts, clubs—in every kind of social setting where there was a piano. On these occasions he would try out new ideas and compositions, and paraphrase popular hits. It was said that performing was his way of conversing, that he did not enjoy situations of this kind unless he could sit down and play, often for hours at a time. In this manner he commandeered many a social gathering, to the delight of all who heard him, and he remained much sought after among New York's artists and social elite. In 1928 Random Publishing House, having heard of these impromptu evenings, asked Gershwin to publish a collection of his most popular melodies—"like he played them". The result was the *Gershwin songbook*, Gershwin at the Keyboard, with which this CD opens.

Gershwin at the Keyboard (1932)

Originally published under the title "George Gershwin's Song-Book", it contains 18 of the composer's most popular songs from shows and musicals, in arrangements for solo piano close to Gershwin's own style of playing. The collection was warmly received by both performers and critics. Well-schooled and professional pianists now could hone their skills on pieces published earlier as simple song and piano arrangements intended for "little girls with small hands", as Gershwin himself noted in the preface. He also included precise instructions to the classically trained pianist in the performance of American popular music:

To play American popular music most effectively one must guard against the natural tendency to make too frequent use of the sustaining pedal. Our study of the great Romantic composers has trained us in the

method of the legato, whereas our popular music asks for staccato effects... The rhythms of American popular music... should be made to snap... Most pianists with a classical training fail lamentably in the playing of our ragtime or jazz because they use the pedaling of Chopin when interpreting the blues of Handy. The Romantic touch is very good in a sentimental ballad, but in a tune of strict rhythm, it is somewhat out of place.

Although the tonal language of Gershwin's piano pieces is closer to the American show music of which he was a leading exponent, in terms of form and composition it is often reminiscent of the shorter pieces of composers such as Poulenc and Prokofieff.

Rhapsody in Blue (1924)

This was Gershwin's absolute breakthrough as composer. Earlier he had distinguished himself as an outstanding performer, Broadway composer, and author of the million-seller

"Swanee". With "Rhapsody" he took a step into the elite circle of American musical life and became an international name.

Gershwin recorded "Rhapsody" twice with Paul Whiteman's orchestra. He also recorded an interesting piano roll version. Not long thereafter a somewhat shortened solo version was published as sheet music, arranged by Vernon Duke. It became immensely popular, also among virtuosos such as Vladimir Horowitz, and remained the standard version until well into the 1990s.

The solo version on this CD is based primarily on the Vernon Duke arrangement, with some material taken from Alicia Zizzo's annotated edition published by Warner Brothers in 1996. It is a comprehensive reconstruction based on Gershwin's complete original manuscript.

Rialto Ripples (1916)

Gershwin's earliest existing composition, written in collabo-

ration with Will Donaldson. A ragtime tune clearly influenced by Harlem pianists of the day, such as James P. Johnson and Luckey Roberts, and a theme with a hint of Grieg's Concerto in A Minor. To toy with classical themes was not unusual; one of Gershwin's earlier songs bears the title "Ragging the Träumerei".

Impromptu in Two Keys (1929)

Originally called "Yellow Blues", from an uncompleted musical entitled "East is West". A simple blues theme in D major set to an accompaniment in E flat major, resulting in an original tonality.

Merry Andrew, Three Quarter Blues and Promenade (1937)

All three were published after Gershwin's death. Originally, "Promenade" was called "Walking the Dog". It is film music from "Shall We Dance"

and was composed during Gershwin's Hollywood career toward the end of his life. Apart from accompanying a walk with the dog in the film, the piece clearly leans on Fats Waller's "Ain't Misbehavin'".

Jasbo Brown Blues (1934)

The piano solo performed on stage at the beginning of "Porgy and Bess".

Six Preludes (1927)

Gershwin's "Three Preludes" were published in 1927. They were his best known pieces for solo piano and remain a cornerstone of American piano literature. What is not so well known is that these three pieces were intended as part of a collection of 24 preludes in the tradition of Bach, Chopin, and Debussy, and, according to some sources, were to be entitled "The Melting Pot".

Gershwin never found time to complete his vision. However,

the three unknown preludes were published in the 1990s, together with revised versions of the three familiar pieces, which had fewer "classical" performance markings and tempo changes than the publisher had provided in 1927.

As for the "forgotten" preludes: "Novelette in Fourths" was written in 1919 and is, stylistically speaking, an echo of Debussy's "Golliwogg's Cakewalk"; "Rubato" awakens thoughts of Chopin in the second part; and "Melody No. 17" is a tranquil, blues-influenced tune.

Two Waltzes in C (1933)

This is stage music from "Paradon My English", written originally for two pianists in the orchestra pit. When "Two Waltzes" was published for solo piano in 1971, the original title, "Tonight", had to be dropped, as it had been used by Bernstein in *West Side Story*.

.....

IVAR ANTON WAAGAARD PIANO

.....

Ivar Anton Waagaard is Associate Professor of Accompaniment at the Norwegian Academy of Music. He has toured throughout Norway, in a number of European countries, and in the USA, with, among others, singers Solveig Kringlebotn and Anne Lise Berntsen, and classical harmonica player Sigmund Groven. He has performed a number of times at the Bergen International Festival and appeared at the Northern Lights Festival in Tromsø, the Oslo Chamber Music Festival, the Vestfold International Festival, the Røros Winter Chamber Music Festival, the Festival of St. Olav in Trondheim, the Trondheim International Chamber Music Competition, the Arts Festival of North Norway (Harstad), and the Nordland Music Festival.

Waagaard has recorded two CDs on the Euridice label with singer Svein Bjørkøy: *Songs of Øystein Sommerfeldt and David Monrad Johansen: The Complete Songs*. In 2009 *Over the Piano: American Cabaret Songs* with Tora Augestad was released on the Grappa label, and a CD release of Norwegian music for two pianos with pianist Jorunn Marie Bratlie is planned for 2011.

From 1995-2007 Waagaard was the regular accompanist for the Queen Sonja International Music Competition, and he has served as répétiteur at the Oslo National Academy of the Arts and the Norwegian National Opera and Ballet.

Among those with whom Waagaard has performed in concert are Ole Edvard Antonsen, Arve Tellefsen, Truls Mørk, Aage Kvalbein, Randi Stene, Elizabeth Norberg-Schulz, Per Vollestad, and Isa Gericke. He has participated in hundreds of radio and television broadcasts, contributed to several dozen CD recordings, and played music for films and radio and television theatre. He has also served as orchestra pianist for the Norwegian Radio Orchestra on numerous occasions.

Waagaard's experience as pianist spans a variety of genres from musical and cabaret to revues and other forms of musical theatre. Musical artists with whom he has given concerts include Mari Maurstad, Hildegun Riise, Kari Bremnes, Lars Klevstrand, Geirr Lystrup, Olle Adolphson, Maj Britt Andersen, Inger Lise Rypdal, and Jannike Kruse.

CREDITS:

Recorded in Sofienberg Church,
Oslo 18-20 September 2010

Producer: Vegard Landaas

Balance engineer: Thomas Wolden

Editing: Vegard Landaas

Mastering: Thomas Wolden

Cover design: Blunderbuss.no

Booklet notes: Ivar Anton Waagaard

English translation: Jim Skurdall

Portrait photo Ivar Anton Waagaard: Susanne Brevik Årre

Photo – hands: Karin Maria Keane

Piano tuner: Thron Irby

*This record has been made possible with support from
Norwegian Academy of Music
and MFOS Vederlagsfond*